

Vtorek, četrtek in sobota izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k,
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Sprava in Slovenci.

Večina našega ljudstva, izobraženi ne izvzeti mislijo, da Slovenci nismo v tem važnem času, ko se sprava in porazumljenje dela z vsemi narodi naše razdražene države, v nikakoršni zvezi z Dunajem in z vlado. Ni res! Nekaka zveza je bila do zdaj in je še, samo da čudna in za nas Slovence niti koristna za zdaj, niti nam obeta kaj za prihodnost. — Nemškutarski poročniki v Ljubljani, ki naše uvodne članke brzojavljate in enostransko in hudobno predstavljate za nemške dunajske liste, vržite to številko od sebe! Ne bode te našli berila Vam prijetnega in ugodnega! Ne mislite, da bomo segli po dru. Tomanu, o katerem je znano, da se sem ter tje mudi na Dunaji. Zveza dvomljive vrednosti med Slovenci in Dunajem so bili ravno ti ljubljanski dopisi in dopisniki dunajskim listom, ki so vse kote slovenskih časnikov od prvega do zadnjega pretaknili, da bi našli kaj sledu slovenski neslogi, različnemu mišljenju, kar so potem po svoje zaobjeljeno postavili na mizo nam sovražnih decembrističnih bralcev. Ne bomo trdili, da si je vlada te registratorje slovenske nesloge naravnost naročila; tega jej ni bilo treba, saj pozna svoje nemške „pappenheimerje“, katerim je vsaka prilika, vsako sredstvo dobro in opravičeno, ako si le morejo od njega obetati, da nam z njim škodujejo, da nam zakoté ovirajoče poleno v naše politično in narodno gibanje.

Pač pa jej taka sporočila niso bila neljuba in vlada se je po njih ravnala. Zakaj tako sodimo, bomo povedali kasneje. Ta zveza je zdaj pretrgana in ljubljanski dopisniki si znajo zaradi nas poiskati družega dela, ali vsaj druge travine za svoja poročila. Vsi slovenski rodoljubi brez izjeme so spoznali, da se moramo med seboj porazumeti, zediniti o sredstvih in konečnih ciljih, tako da bomo mogli vladi nasproti složni in zedinjeni kakor en mož predložiti svoje želje in tirjatve. Imeli smo zadnje dni priliko pismeno, zlasti pa osebno slišati mnenja mnogo veljavnih Slovencev, in prepričali smo se, da se je sloga med strankami brez rekriminacij, brez mejusobnega poniževanja, brez preklicavanja in priseganja naredila kakor sama ob sebi. Po dogovorih

s štirskimi voditelji, z dr. Tomanom, ki nas je seznanil s sklepi ljubljanskega shoda, in po tem, kar slišimo iz Primorja, moremo denes svojim bralcem poročati, da nam ne bode treba opustiti najmanje točke našega programa, da pa nam bo tudi pri tem mogoče složno postopati z voditelji vseh slovenskih dežel, ki hočejo biti med seboj drug drugemu podpornik, drug drugemu branitelj in prijatelj. S tem je postal ne le naš položaj, postala je vsa pozicija Slovencev proti vladi in državi drugačna: enotna, celotna, torej mogočna, da se ne bode dala meni nič tebi nič prezirati; postala torej mnoga ugodnejša tudi pozicija tistih mož, ki bodo morebiti imeli vladi poročati slovenske tirjatve, pogajati se z njo.

Ako nas vse ne moti, hotela nas je vlada pri splošnem spravljani in pomirjenji prezreti. Dogovarjala se je dvakrat s Čehi, dogovarja se zdaj s Poljaki, Tiroljcev tirjatve je nesel dr. Jäger na Dnnej, le za Slovence se ni brigala, brž ko ne zanašaje se na našo domačo neslogo. Ali ima Potocki premalo ljubezni do Slovencev, ali jim je razcepljenim prisojeval premalo važnosti, ali pa si je hotel delo olajšati, ko bi mu slovenska nesloga sama odvezla dolžnost spravljati se tudi z njimi, tega ne bomo razsojali; toliko je gotovo, da nas je Potocki do zdaj ignoriral, in iz vseh teh razlogov smo sodili, da mu je bila ljuba in prijetna zveza nesloge, ktero so nemški dopisniki v dunajskih listih tako pridno kultivirali.

S to zvezo med Slovenci in Dunajem je torej pri kraji! Drugače je z drugo zvezo, ki je obstajala v tem, da si je Potocki vedel poiskati potov, po katerih je Slovincem priporočal zaupanje do njega in do njegovih dobrih namenov. Denes ne bomo še kazali potov, po katerih se je pošiljalo to „zaupanje“ v slov. dežele. Marsikdo jih je itak opazil, mi smo jih opazili na dveh krajih. Mi za zdaj še želimo, da bi se ta zveza ne pretrgala tako kakor prva. Vendar moramo izrekati, da zaupanje tirja zaupanja in dobrih del, vsaj pa dobre volje. Mi vemo ceniti in uvaževati težave, ktere je našel Potocki pri svojem državnem preustrojevanji, zatorej tudi ne tirjamo, da bi bilo že zdaj vse v redu v posameznih deželah, med posameznimi narodi in v državi sami. Tirjamo pa, da nam pokaže vsaj dobro

voljo in da odstrani tiste elemente iz slovenskih tál, ktere so nam prejšnje sovražne vlade v deželo vrgle in kateri bodo ovirali in težili vsako porazumljenje. Naj tu le memogredé omenjamo v dopisu iz Planine popisane Ogrinca, naj le memogredé omenjamo čisto nesposobnega Schönwetterja, kterega nam je Giskra v deželo poslal, ker je hotel Slovence direktno razžaliti, in kateri zdaj svojo nesposobnost tako sijajno dokazuje, da ne zna rokovati niti s pratiko. Tako je bil ta sladni Schönwetter s posebno okrožnico županom oznanil, da se novačenje nikjer ne sme vršiti na nedeljo in vendar je za nektere srenje gorénje-savinske on sam novačenje razpisal na nedeljo, in moral potem popravljati in razpisavati druge dneve; tako je isti glavar na nek dan sklical v gorénji savinski dolini sejo šolskega odbora, kteremu je on sam predsednik, a kogar k seji ni bilo, to je bil predsednik sam, tako da so morali odborniki zaradi glavarjeve nesposobnosti tratiti dan in se domu vrniti, od koder jih bo g. glavar morebiti k novi seji zopet — za nos pripeljal. Na vsak način tudi mora iz dežele g. Konrad pl. Eybesfeld, ki si v kritičnem položaji lanskega leta, kterega je on sam največ kriv, ni vedel drugače pomagati kakor s kričé č o lažjo: „Vaš jezik je v uradnije vpeljan.“ Konrad v deželi ni družil, ni miril, ampak razdruževal in ščuval. Zatorej je proti mlajšim o starejih rekel, da so „abgewirthschaftet“, nadejaje se, da jim tako vzeme zadnje zaupanje; zatorej je on sam med štirimi stenami mlajšemu Slovincu dano posojilo razkričal med starimi kot dvomljiv „viaticum“, da bi stare naščuval na mlade. Štejemo si med ene svojih zaslug, da smo Konradu raztrgali lažljivo krinko raz obraza. Kakor denes stvari stojé, ne mara Konrada nobena stranka, črtijo ga vse; on ne stoji med strankami, ampak popolnoma visi v zraku kot strašilo pred Potockijevo spravedljivostjo. Proč torej z njim, če je vladi za spravo, in nadomestite ga z poštenim narodnjakom, kakor je vlada že takoj s početka obetala, da hoče storiti. Prvi led nezaupanja se bode otajal, a še le tedaj otajal, kader bo Konrad nehal biti deželni predsednik na Kranjskem!

Listek.

O tiskarnih pomotah.

Ako „Slov. Narod“ govori o neljubnih tiskarnih pomotah, ktere gotovo njega najbolj jezé, kader se jih neprostovoljno naleze, omeniti ima, da stvar že iz tega razloga menda ni tako malo važna, kakor bi se komu zdelo, ker je nemški „prvak“ Göthe že razpravo o njej pisal (Ueber Hör-, Schreib- und Druckfehler) v Kunst u. Alterthum. Žalibog, da te razprave nimamo pri rokah. Spominjamo se pa dobro, da Göthe daje več nasvetov proti tiskarnim pomotam. Prvi njegov nasvet velja bralcem in hoče, da naj si vedno pisatelja mislijo kot pametnega moža, ki noče in ne more ničesa pisati, kar se ne ujema.

Nu, slov. časnikom, tudi tistim, ki imajo dosti časa, da se zgradé, in kterim, da si so majhni, pri porodu streže s svinčnikom in šilom dosti babic, vrivajo se te spake prav rade. Našemu listu so jih nekteri ostru sodniki očitali posebno, in — kaj bomo tajili — ustrašili smo se dostikrat kacega tacega kozla sami, ko je prepozno bilo vreči ga iz družbe poštenih zlogov in

črk. Ne vemo, koliko so se č. bralci tu držali nasveta Göthe-jevega. Kteri se niso, bodo nam menj zamerili, ako jim denes prav kratko povemo, kako se pošast, tiskovna pomota imenovana, rodi in detetu vinskó trte enako po svetu ide ljudi motit.

Ako vzameš, bodi-si pri svoji mizi, bodi-si v kavarni časopis v roke, potrebuješ prav kratek čas, da ga prebereš, od glave tja do anons, ali celo do črte, kjer hoče postava, da je obešeno vrednikovo imé, ktero mora potem kak perovodni avskultantček Moschè pri konečni obravnavi s patosom brati. Težko pa, da bi se domislil, kako je to vse nastalo. Vzlasti kader se ti zdehne in list odložiš rekoč: denes pa ni nič v „Slov. Nar.“, ne zmisliš, koliko tisoč in tisočkrat je ubogi stavec v svoje predele posegel, tam r-a, tam n-a iskaje, predno je ta „nič“ sestavljen bil.

Hudič se baje boji „križa“, berač „božjega imena.“ Za vrednike pa je ena beseda pustosllišna in ta je: „manuskript!“ V „Fliegende Blätter“ je bila enkrat slika, kako je nekdo na plesu natakárjev samo s tem nered napravil, da je na steklenico potrkal. Vsi so na ta znani glas dolžnosti popustili plesalke in v diru vpili: „komme gleich, komme gleich!“ Tako bi

morda v zboru časnikarjev tiskarsk fant nerodnost naredil s klicem: „manuskript!“ — Ta strah pride takoj zjutraj. Treba ga je zadovoljiti. Naj nas zalóti politično suh čas, ali naj bode, da je „spiritus šel k hudiču in le flegma ostala.“ tedaj je mali Gutenbergov sin jako nadležen. A zadovoliti se mu mora. Prihaja od časa do časa, tako dolgo, da naposled — pred večerom — pošto prinese, da je za toliko in toliko vrst preveč pisano, pozabi pak, da je prej vedno priganjal in pravil, koliko še manjka. (Dalje prih.)

H a r a m b a š a.

(Zgodovinsko-romantičen obraz. Česki spisal Pr. Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.)

(Dalje.)

V.

Nič ne kali nočne tihote v Sarajevu. Mesec se je prikazal še le po polnoči; mirno pluje po tihem, se zvezdami posutem nebeškem oboci in svojo svitlobo lije na krajino; trdnjave Gorice stolpom, ki v bledej mesečini strme kvišku, krepke trdnjave stolpom senca igra okrog: zdi se očem, da nekdanjih srbskih carjev duhovi letajo domovini po gorah, shajajo in mude se

Situacija na Hrvaškem.

I.

Kdor hoče politično situacijo kakšne dežele spoznati, mora se najpoprej po tistih faktorjih ogledati, ki situacijo stvarjajo. Ti faktorji so politične stranke. Situacija je pa tisto razmerje, v katerem politične stranke druga proti drugej stojé. Delovanje vseh političnih strank vkup daje nek produkt, nek rezultat, ki ga javno življenje kot pečat na svojem čelu nosi. — Denašnja politična situacija na Hrvaškem je svota tistih razmer, v katerih stranke med seboj stojé. Kakor že od nekdanj, ste tudi danes na Hrvaškem prav za prav le samo dve veliki politični stranki: ena magjarska, druga narodnjaška. Te dve stranki ste tako stari, kakor je stara politična zveza med trojedino in ogersko kraljevino. Imena teh dveh strank so sicer v raznih časih razna bila, njihov bitnost je pa zmerom ona ista. Kaderkoli se je v teku časov ena pojavila, pojavila se je istodobno tudi druga, kader se je ena k pokoju vlegla, vlegla se je i druga, kader ena svojo roko za udarec vzdigne, vzdigne jo isti mah tudi druga. Posebno delajoči ste pa obedve od leta 1835. sem. Od tega časa stojite obedve s prstom na petelinu, kakor dve sovražni vedéti druga nasproti drugej na straži, ter se strogo in srpo gledate. Kader se ena zgne, zgne se tudi druga, kader ena na pomaganje zakriči, zakriči tudi druga, in vojska nasprotnih taborov vre na bojišče! Med njima je boj na smrt in življenje, sprava je med njima nemogoča. Najhuja razprtija med njima je bila med leti 1845—1850, in pa danes, od kar je nagodba z Magjari sklopljena. Dokler bo le količkaj politične zveze med Hrvati in Magjari, tako dolgo tudi teh dveh političnih strank in njihov medsebojnega boja ne bo kraja ni konca. Vse politično gibanje na Hrvaškem bo tedaj še za daljno bodočnost ta značaj na sebi imelo, kterega je že leta 1835. dobilo: namreč boj med magjaronstvom in narodnjaštvom, boj med magjarsko nadvlado in hrvaško popolno državno samostalnostjo. Pa pogledimo malo bliže eni kakor drugi stranki v lice.

Magjaronska stranka je danes na trojno razcepjena: na vladno, na unionistično-opozicijsko in na tako zvano Starčevićansko.

Vladna stranka, kakor že samo ime kaže, je danes na kormilu. Na kormilo se ni popela morebiti po svoji notranji vrednosti, po zmagi v parlamentarni borbi, po svoji politični važnosti; in tudi javno mnenje jo ni nikdar previsoko vzdignilo in prekrepko nosilo. Na kormilo jo je vzdignilo duvalistično ustrojstvo Avstrije in magjarski denar, ki je pa bil — naj bo gredoč omenjeno — iz blagajnic in žepov samih Hrvatov vzet. Kakor hitro bo duvalizem padel, in materijalna podpora vsehnila, padla bo tudi ta stranka nazaj v tisti položaj, ki ga je pred duvalizmom zavzimala. Danes vladna stranka na Hrvaškem nima nikogar za seboj, razen one, ki so nalašč za to plačani, da za njo kot oficijelni

galopéni peketajo; za seboj ima neke uradnike, ki so po njej visoke skóke naredili, za seboj ima večino denašnjega uradniškega zbora, za katero večino jej pa še žid nič ne da. Za seboj ima ta stranka poltretletno vladanje, in to je za njo še največa nesreča. To poltretletno vladanje jej je odvzelo še tisto dvojbeno zaupanje, ki ga je pri nastopu vladanja še sem ter tje imela. To poltretletno vladanje je porodilo opozicijo v hrvaškem zboru, ktere se je tako hudo ustrašila! kajti ona je med tem poltretletnem vladanjem eklatantno pokazala, kako nesposobna je za vladanje. Iz ene netaktnosti je padla v drugo, iz enega pogreška v drugi, iz enega nasilja v drugo, iz ene lopovščine v drugo. Pregarjala je poštenjake, ter se obdala s takimi subjekti, ki so že v vsej drugi Evropi izpokani bili. Dušila je vsako svobodnostno gibanje, ter ni med vsem svojim poltretletnim vladanjem ne enega svobodnostnega zakona zboru predložila. Vse zakonske osnove, ktere je predložila, so samo take zadeve obravnavale, ki so samo aristokraciji v prilog, ne pa obči narodovi koristi. — Taka je prošlost, ki jo hrvaška vladna stranka za seboj ima. Pred seboj pa ima prokletstvo naroda, ki ga je s praznimi obljubami za nos vodila in goljufala, pred seboj ima obsodbo zgodovine, ker ni nikoli in nikjer zastopala ideje pravosti, napredka, rodljubnosti, ampak štitila nesramnost, dajeje sama najgrje primere, zavirala narod v kulturi, ki danes na nižji stopinji stoji nego pred desetimi leti,regarjala in sicer strastnoregarjala vse druge, ki niso pod njenim praporom stali. Pred seboj vidi svoj razpad, kajti danes stoji osamljena, od svojih najzvestejših privrženikov zapuščena. Kdor je le mogel z lepa iz njenih vrst stopiti, stopil je. Pred seboj ima sramotno strmoglavenje iz vladnega prestola, pred seboj ima moralno smrt. Svojega čolnička ne vé in ne more več tako sukati kakor bi rada, kajti ostale politične stranke vanj puhajo, da se le na istem mestu sam okolo sebe vrti. Kader bo kormanuš te stranke Rauch padel, razpilnil se bo njen zadnji burkelec, in zginila bo iz političnega pozorišča.

II.

Druga magjaronska stranka je unionistična opozicija. Ta stranka je najmlajša vseh političnih strank na Hrvaškem, kajti ona je še le v zadnjem saborskem zasedanju iz razpadajoče se vladne stranke izkpnila. Za vladno stranko je pojavljenje te opozicije, ki se tudi državopravna opozicija imenuje, hud udarec. Ta opozicija je vladni stranki v desetih dneh več škodila, nego bi jej narodna stranka mogla v desetih letih škoditi, kajti ona je dokument, da je med Magjaroui razkol, nesloga in nezadovoljstvo. Tudi v Pešti je v vladnih krogih ta šizma v vladni stranki neugodno presenetil. Vladni peštanski listi bi radi ta razkol zamazali, in reže in razpoke zopet skelili, pa se ne dá. V nenadanem pojavljenji te stranke ima se tudi iskati razlog tako naglemu odgojenju zadnjega saborskega zasedanja. Vladna stranka je po stranki unionistične

opozicije znatno oslabela, kajti ona se je skoro izključivo samo iz njenih vrst rekrutirala. Od vladne stranke so se odcepili vsi tisti elementi, ktere denašnja vlada za njih privrženost ni nagradila, ali saj ne zadostno nagradila, ali morebiti ni pri najbolji volji več nagraditi mogla. Odcepili so se pa tudi plemeniteji elementi, tisti namreč, ki so uvideli, da vlada še tolike moči nima, ka bi z Magjari sklopljeno nagodbo do zadnje pike izvršiti mogla. Kakor je navada, da se v konstitucionalnih državah, kader krize nastanejo, nove vlade iz vrst tiste opozicije stvarjajo, ki je v parlamentarni borbi prejšnjo vlado premagala in v prah podrla, ravno tako misli in računi tudi hrvaška unionistična opozicija, da bo potem, ko bo sedanjo vlado podrla, ona na nje mesto stopila, in to je tudi, kakor danes stvari stojé, prav verjetno. K temu nič družega ne manjka, nego strmoglavljenja sedanje vlade. Program unionistične opozicije obstaja danes edino le v besedi „revizija“ nagodbe. Kako ta stranka revizijo razumeva, ktere nagodbine ustanove premeniti hoče, in kako, to do sedaj ni še nikjer izrekla. Ves njen program je zavít edino v besedi revizija à tout prix. Kakor hitro bo ta stranka svojo nakano dosegla, bo gotovo tudi razpadla. Unionistična stranka je tiste vrste političnih strank, ki se samo v dosego stanovite kakšne nakane stvorijo, in po dosegi te nakane zopet razidejo.

Dopisi.

Iz Ljubljane 19. maja [Izv. dop.] Pozno sicer že pridem, vendar v kratkih vrsticah naj Vam podam skrčen popis prvega letošnjega Sokolskega izleta. Minulo je ravno leto in dan, odkar se je zaradi nemčurskih škandalov zabranjevalo našemu društvu vsako še tako malo gibanje; bil je pa zato izakok 15. maja, kterega nam je po malem preobratu dunajske birokracije ljublj. liberalni magistrat dovolil, tako sijajen in v vsacem obziru izvrsten, da si boljšega ne moremo niti misliti. Ves izlet se je vršil trdo po programu, kakor ga je Vaš list že prinesel. Pri vsaki postaji je družabnike navdušeno pozdravljalo mnogobrojno kmečko ljudstvo; v vsaki še tako mali vasi so bili napravljene maji, slavoloki in so vihrale narodne zastave. Pri službi božji v št. Jakobu so opravljali Sokolci sami vse cerkvenikovo delo. Pri Levcu, kjer se je Sokol okrepcal z jako okusnim kosilom, vršilo se je vse v najboljem redu; postrežba je bila posebno urna in redna. Ko pridemo okoli 3 ure v Dolško, čakalo nas je tam že kacic 300 ljublj. gostov; lepi spol je bil posebno dobro zastopan. Tukaj je pozabil vsak na vročino in težave dolžega pota; vse se je radovalo pod milim nebom na travnikih in vrtih, kterih si pa nismo — kakor so storili lansko leto na Jančjem nemški turnarji — prisvojili s silo, ampak gostoljubno slov. ljudstvo ponudilo nam jih je samo v porabo. Kmečki fantje in deklice so

nad Gorico, zato da motré nekdanj slavne srbskega carstva zdanje gorjé.

Globoko v zemlji, v ječi — iztesanej iz trde skale, Marjanko leži na hladnih, vlažnih tleh trdo zvezan. S kamenenih sten se vsipljo in padajo vodne kaplje, — zbirajo se okrog njega, da se dela luža, vezi pa so na njem nategnene tako, da ga režejo v život, toda Marjanko še ne jekne, ni enkrat ne vzdihne. Ne čuti tako telesne bolesti, kakor ga peče duševni ogenj; zaradi srčne bolesti je pozabil na vse okrog sebe. Izdana ljubezen, izdano pobratimstvo, oboje to se mota po glavi mu, torej mu nij na mari nič drugega.

Zamolčko jemó stopinje oglašati se po stopnicah, od kraja od daleč, pozneje pa od bliže in bliže; zapahi se umekno, ključi začno škripati po ključavnicah in napósled se mej zarijevelimi verejami odpro duri. Rudo posveti nekova plamenica v Marjankovo ječo. Na poslednjem stopnici, že bi bil moral stopiti v ječo, na tej se ustavi, in da bi dobro videl, kaka je ječa, nad glavo plamenico vzdigne — Mahmud-baša.

Ko se je bil ozrl po ječi, ter zagledal Marjanka, stopi še s poslednje stopnice, duri zapre za seboj,

stopi k Marjanku, začne gledati ga in dolgo časa je va-nj strmél s plamenico v roki.

Marjanku se čudovit zdi ta nenavadni obisk — menil je popreje, da idó po-nj, zato da ga odpeljo na morišče, ali pa da mu odločijo drugače muke, toda sreča: videl je, da je baša sam prišel v ječo — ali je torej čudno, ker zaradi take nenade nij mogel očij obrniti od njega.

„Hajduk!“ — ogovori ga baša čez malo časa, „smrt, smrt!“ —

„Znam,“ — segne mu Marjanko hladno v besedo.

„Umreti bodeš moral,“ — zopet omeni baša, „če se ne poslužiš edinega sredstva, ki se ti ponuja, da si življenje odkupiš z njim!“

„Če ti odločiš odkup,“ — odvrne Marjanko, „gotovo se ne zbogava, za čest ne odkupim svojega života.“

Baša se stresne, nevolja mu začne plamikati iz očij, ali premogel se je.

„Čuj!“ — omeni, „v vaše zajetje je zablodil tudi Tejsija-aga —“

„Če bi morda njega nazaj dobil rad,“ — preseče mu Marjanko besedo in posmehne se, „prekasno si se oglašil, velemogočni baša; hajduci urno sodijo in pra-

vično; ko sem bil na poti le-sem, tista trenutja je Tejsija-aga bil že obsojen, mrtveci pak ne vstajajo, velemogočni baša!

„Kaj mi je do njega!“ — bolestno vikne baša; „Tejsija mi je bil na veliko hvalo, dokler je bil živ, mrtveci pa nijso na nikakovo korist. Ali aga je pri sebi imel skrivnostna pisma, ki nikakoršne vrednosti nijmajo vam hajdukom, tem večo pak imajo meni le-ta pisma, — ali znaš pisati, kaurin?“ — kar na celem povpraša.

Marjanko prikima.

„Piši tedaj hajdukom,“ — ogovori ga baša, „naj mi nazaj dadé ta pisma, jaz pa jim tebe pošljem nazaj. — Ali si čul, hajduk?“ — povpraša Marjanka, ki se je bil zamislil, a torej nij odgovoril bašinemu opominu. Spomnil se je bil bratov junakov, spomnil na svobodne gore, junaškega života, slavnih bitek s Turkom in poturčencem, spomnil se je svoje matere; a baša mu je ponujal život, svobodo za nekoliko listkov popirja; vnela se je v njem želja po materi, po gorah in po bratih junacih, toda le nekoliko trenutkov je trajala ta njegova želja, kmalu se je ojačil zopet.

(Dalje prih.)

prišle k tej narodni veselici iz okolice po dve uri daljine in radovali so se gospodje in gospe, kmetje in kmetice med sabo, brez da bi se bila prigodila tudi najmanjša nerednost. Ob šesti uri smo se pripeljali čez Savo na Laze in od tod po malem radovanju pred kolodvorom v Ljubljano, kjer nas je pa že čakalo brezbrojno ljudstva, ki nas je spremljevalo v mesto nazaj. Renegati so si sicer malo nosove vihali, češ da je to demonstracija, a čez noč se jim je menda jeza že polegla in o nikomur nismo čuli, da bi si bil izkihal pljuca. Situacija zaradi Rodetovega umora se v teh vaseh — in to naj si dež. naša vlada dobro zapomni — ni celo nič predrugačila, jeza prav nič polegla; povsod nam so kmetje pravili: „zdaj bode ravno eno leto, kar nam so vaši nemškutarji ubili Rodeta.“ Zvedeli smo tudi, da so romali že nekaj dni pred izletom nemški poslanci po dotičnih vaseh ter pridigovali ljudem, da pridejo v nedeljo zopet v te kraje nemški turnarji, tisti turnarji, ki so usmrtili nekega kmečkega fanta. To pot ste se prevarali, mili nemški bratci, ako ste mislili, da se bode godila Sokolu taka, kakor se godi vam pri vsacem vašem „ausflugu“! Pa ker jim je spodletelo to povzetje, ker njih glas ni našel vhoda v uho našega deželana, zduhtali so si „kulturträgerji“ drug način, da bi zasejali svoje navadne škandale tudi v sokolsko društvo. Priklatil se je namreč popoldan v Dolsko kot representant ljubj.-nemške omike turnar in družbenik požarne straže More, ki je zabavljal in provociral celo društvo. A mi smo se mu le posmehovali in obžalovali kratko pamet njegovih nemških prijateljev v Ljubljani, ka pošljejo nam tako slabega junaka, pomilovali pa tudi našo vlada, da takim ljudem drži še dostikrat roko. — Naši birokrati se grozno radujejo, da je zavrglo precartano liberalno ministerstvo sklep kranjskega dež. zbora gledé jezikeve enakopravnosti v uradih. Kaj pa ko bi denes ali jutri sedanje ministerstvo dalo ukaz, da se ima uradovati tako, kakor nareka omenjeni sklep. In mi to pričakujemo in zahtevamo; sicer pa Potocki in drugi — odlazite z vašo porazumljivostjo!

Iz Planine, 20. maja. F. R. [Izv. dop.] Našega okrajnega glavarja g. Ogrinca nam je tedaj, kakor bo že obče znano, milostljiva vlada v našo veliko radost še pustila, dasiravno smo mu že pred nekaj tedni radostnega srca voščili srečno pot iz naše sredine; imeli bomo torej še vedno priložnost, se z njim pokoriti in njegove „vernünftigen Sinn bietenden Erlässe und Kundmachungen“ čitati in slišati, in njegov leibhuzar bo imel še mnogokrat priliko, pri kuharicah in starih klepetuljah stiskati in vohati po dopisniku „Slov. Naroda“, če ga revež do zdaj še ni zvedel.

Znan pregovor pravi, da se star grešnik le težko spokori, tako je tudi z našim glavarjem. Mnogokrat smo mu že bobnali na ušesa, če ima sploh še kaj sluha, da nam niso po volji njegovi nemški odgovori na slov. dopise, da ne moremo poslušati njegovih nemških razglasov in enacih stvari, ali vse zastoj; on ustreza le vladi, ktera ga zaradi tacega žaljenja menda tudi nam Slovincem na papirji zagotovljene enakopravnosti nikdar ne posvari in ga tudi ne pokara, ko tako očito in z nekako posebno strastjo tepta najdražje svetinje slovenskega naroda. To priznanje njegovega delovanja g. Ogrincu zadostuje in ne briga se potem za pravične težnje in zahteve naroda, med katerim uživa vsakdanji dobrotečni kruh in ni mu mari za vse pritožbe in proteste, ki gredo tako vsi ad acta po stari šegi naše za nas Slovence prokleta borno skrbeče vlade. — Ti gospodje, katerim še zmirom stara dolga kita po plečih visi, se nikakor ne morejo oprostiti starokopitnih idej, njim je slovenski jezik še zdaj nepotreben in kjer se jim ponudi le mala prilika, že strastno in veselo nasprotujejo zahtevam slovenskega naroda in nekaznovani prezirajo postave, ktere na drugi strani znajo tako dobro obračati proti nam. Vlada, ki ima posebno veselje nas krotke Slovane k zidu pritiskati, dokler se jej bomo namreč pustili, tako brezozirno žaljenje danih nam postav, tako žaljivo in zaničljivo teptanje pravic slovenskega naroda s svojim molčanjem odobruje, ter tacim možem daje pogum, brez strahu in bojazni stopiti v prve vrste ljutih, brezvestnih janičarjev, in pogosto se tacim ljudem za njih zasluge v boji

zoper Slovane svetijo na prsih zlati križci in lepi redi v spodbudo zaostalim mlačnim boriteljem.

Žalostno je pogledati po naši mili domovini, kjer se ošabni tujci in breznačajni renegati košato šopirijo in dobro mastijo z našimi službami, med tem ko poštene domačini, ki nočejo biti tako breznačajni, da bi zatajili narodnost svojo in divjali zoper svojo lastno kri, si morajo po svetu kruha iskati, če nočejo na zemlji domači glada poginiti. Skrajni čas bi že bil, da bi se tako stanje že vendar enkrat zboljšalo in se tacim šopircem in tlačiteljem enkrat za vselej odločno in brezozirno velelo: „odlazite“!

Iz Dunaja, 18. maja. —u— [Izv. dop.] Dasiravno se je nemško časopisje tako zagrizlo v svoje doslej zagovarjane in ravno bankerotne ideje nemškega gospodstva po Avstriji, da zdaj, ko se zavija ali hoteva zaviti na kakšen drugi bolji pot, in dasi se tajiti ne da, ka ima to časopisje neizmeren vpliv na nemška mesta (kakor kažeti zadnji manifestaciji dunajskega in graškega mestnega svetovalca, naj se ministru Vidmanu slovó dá): vendar se pokazuje sem ter tam, da so tudi med Nemci samostojni in liberalni možje, ki niso duševno tako leni, da bi sami ne mislili in sami po svoje ne ravnali. Na Dunaji se je zbralo več tacih mož, na čelu jim znani dež. poslanec Stuedel, ki so izdali oklic na spodnje-avstrijske volilce, naj se pripravljajo za prihodnje volitve in naj samostojno volijo nove poslance, možé, ki ne bodo črke ustave molili, bodo pripravljene ustavo tako premeniti, da bode med narodi avstrijskimi mir. Kaže tedaj, da je med Nemci še nekaj pravih Avstrijcev, ki želé svobodo zase in je ne odtegujejo drugim. Na oklicu je podpisanih mnogo veljavnih mož iz 26 volilnih okrajev spodnje Avstrije. Da to oni kliki, ki je z Giskro padla in zdaj dau na dan laja, da poravnanje s Slovani ni mogoče, ne ugaja, kaže že denašnja „N. fr. Pr.“, ktera že dlake v jajcu išče. Morda pa se vendar tudi nemško ljudstvo ohrabri in vrže iz zbornice možé kakor so Šindler, Kuranda in drugi, ki so prej svoj žep zastopali nego Avstrijo.

Politični razgled.

V nekterih časnikih se je zopet prikazala vest, da bode Potocki vendar konferiral tudi s Slovinci, in da se čez nekoliko časa snide t. j. notablenkonferenz na Dunaji.

Potockijeva misija v Pragi je končana, t. j. Potocki in Petrino sta se vrnila na Dunaj. Kaj sta tam dognala, je čisto neznan. Česki listi popolnoma molcé, vladni si nekaj obetajo za prihodnost, češ da so se v Pragi vendar dotike med vlado in opozicijo nekoliko utrdile, decembristični časniki pak veselo oglašajo, da je dvojnoministersko potovanje v Prago ostalo brezvspešno. — Med drugimi se imenujeta Klauudy in Smolka kot prihodnja ministra.

„Pesti Naplo“ prinaša tendencijozno novost, da je papežev nuncij zaupno Beusto razkril, da bi papež nikdar ne potrdil volitve Stros Mayerjeve za nadškofa v Zagrebu.

Tirolci so šli v Prago dogovarjat se s Čehi o skupnem postopanju. Tirolski korak je hvale vreden in želeti bi le bilo, da bi Tirolce posnemali tudi Slovinci. Zdaj je važen čas, naj bi torej naši zastopniki ne zamudili nekdanjo solidarnost s Čehi zopet obnoviti. —

Iz Bukarešta naznanja telegram, da je novo ondašnje ministerstvo razglasilo svoj program, kateri se strinja v načelih: „nравnost in postavnost.“ Če je tem gospodom ta program več kot fraza, potem bi naj šli naši ministrolovci v Bukarešt po ministre, kaj tacega že v Avstriji dolgo nismo imeli kakor je nравnost in postavnost.

Iz Pariza se naznanja, da so veseli časa ministra Ollivierja pri kraji. Med zastopniki francoskega vladanja pri tujih dvorih je pričakovati mnogo sprememb, zlasti pri južno-nemških vladah. Na Dunaj pride bržkone markí de Lavalette. — Za kratek časse zdaj zapirajo ljudi, ki so bili v zvezis komploti med ljudskim glasovanjem. 18. t. m. so jih zopet 5 zaprli.

Angleška vlada je v poslanski sbornici na interpelacijo zaradi Grške odgovorila: Anglija tirja od Grške, da se vse roparstvo natanko preišče, vendar ne bode pošiljala svojega brodovja v grško morje, ker noče, da bi bilo videti, kakor da bi hotela Grčijo tako ali tako pritiskavati.

Španjci, ki so do zdaj zastoj lovili kralja med otroci vladarskih rodovin, in ki hoté kralja imeti, ko bi ne vem kaj, bodo menda Serana ali imenovali za kralja, ali pa mu bodo vsaj podelili kraljevske pravice.

Razne stvari.

* (Nemški demokrati) v Gradcu so te dni izdali program, iz kterega naj posnamemo samo nekoliko stavkov, da našim rojakom pokažemo, kaj imamo Slovinci pričakovati od nemških demokratov. Te nemške stavke bomo kot prekričeče priobčili brez komentara in samo dostavili, da si g. dr. Rechbauer v tem društvu išče svojih političnih idej, s kterimi se potem pred nemškim občinstvom diči. V tem programu bemo: „Nas 7 milijonov Nemcev bode v zapadni Avstriji imelo še dolgo časa braniti svoje državopravno stanje proti Čehom in Slovincem. S tem, da se je Galicija potegnula v okvirje decemberske ustave, da se jej do zdaj ni hotelo dati posebno državopravno stanje, s tem se je Galicija potisnila v tabor federalistične opozicije. Združena opozicija Čehov, Poljakov in Slovincem ima za zdaj faktično večino nasproti Nemcem, če so tudi Nemci do zdaj bili v državnem zboru v večini. Česka in slovenska opozicija se dá ukrotiti, ustvariti zdrava parlamentarna sistema, napotiti energična reformatorična postavodaja, a to le potem, ako se Nemcem zagotovi stalna večina v državnem zboru, ki se ne bode dala v nevarnost spraviti niti po volilnih reformah niti po spremembah volilnega reda. To pa se dá le doseči, ako so Nemci toliko pametni, da Poljakom spolnijo njih želje in tirjatve, ako s tem razrušijo zvezo Poljakov s Čehi in Slovinci, in ako s tem oslabe in osame Čehi in Slovence, itd. itd. — S tem nam je povedano, da še dolgo nismo na tistem stališči, ko bomo mogli Nemcu podati brez bojazni bratovsko roko.

* (Nova brošura). „Slovinci! snujte si katoliško-slovensko-politična društva.“ To je naslov nove brošure, ktero je spisal katehet celjske glavne šole g. J. Šuc. Do zdaj menda še ni izdana in se bode še le v nedeljo pri shodu katoliškega društva v Novi cerkvi začela deliti med slovenski narod. Pri priliki bomo še več govorili o tej brošuri. Ali se bode tudi prodajala, tega ne vemo, nam je prijatelj našega lista poslal en iztis iz prijaznosti.

* (Iz Istre.) Deželni glavar dr. Vidulić je poklical vse isterske poslance v Poreč na privatno posvetovanje, „kako naj bi se obnašali v denšnjem političnem meteži.“ Radovedni smo, kaj bodo poslanci Lahi povedali edinemu poslancu Slovincu prof. Ravniku. Da rodoljub z dušo in telesom bode iskreno branil blagor slovenstva, to je jasno kot beli dan.

* (Iz Gorice.) Politično društvo „Soča“ pripravlja tabor pri Sežani na Krasu, ki ima biti 29. dan t. m. ob 2. popoldne. Dovoljenja pričakujemo vsak dan; brž ko imamo plakate gotove, jih razpošljemo po slovenskih okrajnah.

* (Profesor Ginner) na gimnaziji v Mariboru, ki je bil preteklo leto svoje službe suspendiran, potem pa pred sodnijo za nekrivega spoznan, je zdaj redno postavljen v pokoj.

Poslano.

Zastop „Slavije“ sta prevzela v Istri še naslednja dva: gosp. Urban Golmajer, župnik v Breseču; gosp. Josip Toneti, poštar in trgovec v Plominu. Dalje je pristopil gospod Urban Golmajer, župnik v Berseču, za ustanovnika tega vseslovenskega zavoda; kar naznanja Josip Kristan.

Ces. avstr. in kralj. oger.

izključivo privilegovano

jako čisto, nedišeče in nepremočljivo

mazilo za usnje (Lederfett-Schmiere.)

Rabljivo za vsake baže usnja, obutala ž njimi namazana ne potrebujejo površnih črevljev, podplati se enkrat tako dolgo trpe.

Ces. kralj.

privileg.

Pâte Impératrice (pasta za roke in obraz)

„Pâte Impératrice“ odpravi vse nečednosti in madeže na roki, napravi kožo mehko kakor žamet in belo kakor sneg, daje nohtom naravno čvrstost in barvo ter popolnoma nadomestuje mjlo [žajfo.]

Ces. kralj.

izključj. priv.

Oxfordska esenca

proti bolejni zob.

Ces. kralj.

izključj. priv.

mišnica

proti podganam, hišnim in poljskim mišim, krtom.

BENZIN,

najbolji pripomoček za izpiranje mastnih madežev, nenadomestljiv.

Glicerinsko mjilo in glicerinska smetena,

proti nečisti razpokani koži, proti lusknati (schuppig) koži na glavi.

Žganje iz vinskih droži

(Franz-Brandwein.)

Najhitreje in najzanesljivejše zdravilo proti večini bolezni, proti ranam vsake baže, obstreljeninam, sekotinam, ubodninam, glavo in zobobolu, starim bolečinam in teklinam, raku, prisadu, perečim [vnetim] očem, hromatom in habotam vsake vrste itd. itd.

Sok iz štajarskih zelišč (Kräutersaft)

proti boleznim na prsih.

Čisto, pravo olje iz kitovih jeter

(Dorsch-Leberthran) proti jetiki in sušici.

SANTONIN TABLETS

proti otročjim glistam.

Mazilo proti ozebljini in kurjim očesom

posebno izdatno.

Orientalaska voda,

iznajdena od dra. Walkerja v Londonu, proti protinu, reumatizmu, glavobolu itd. itd.

Kolonjska voda (Kölner-Wasser),

od najstarejšega destilatorja: Janeza Maria Farina, dvornega zakladavca Nj. Nj. V. V. Friderika Viljema IV., kralja pruskega, Nikolaja I. cara vseh Rusov, Viktorije kraljice angleške itd. itd.

Revalesscière du Barry

zdravi brez vračil in stroškov vse bolezni v želodcu, na živcih, na jetrih, na žlezah [bezgavke,] mrenah, zdravi težko sapo, bolečine v mehurji in živcih, jetiko, navduho, kašelj, neprebavljivost itd. itd.

Didier-ovo belo goršično zrnje

(Senfkörner),

proti bolečinam v želodcu, krču v želodcu, slabemu prebavljanju, krču, bolečinam na jetrih, napihavanju, glistam, koliki, zapetki itd.

Dra. Göllis-a splošna jedilna štupa.

(Universal-Speisepulver).

Kdor zavoljo želodčne slabosti, ali zato ker ni mogel jedil dobro prežvečiti, ali zato ker je povzročil ali preveč ali pa preslabih kakorsikoli imenovanih jedil čuti med jedjo ali po jedi kakovšno neugodnost izhajajočo iz trebušja, kogar v takih okoliščinah napenja ali tišči v želodcu, komur se kislina ali žaltovo rega, kogar vznemirja, po trebuhu kolje, mu slabo prihaja ali prihajati hoče: naj vzame polno žličico [če je žlica jako majhna, dve žlicici] te štupe na suho v usta [najbolje na jezik], naj jo z vodo ali [kar je prijetnejše] s pomešanim ali čistim vinom doli splahne, naj potem še popije polno kupico vina ali vode in v kratkih trenotkih bodo popolnoma zginile vse one težave in na njih mesto stopi tako prijetno čutilo nasitjenja. Komur bi okus štupe ne bil pogodu, naj jo jemlje v omočenih oblatih. Posebnega spomina je vredno, da ta štupa vsem napenjajočim jedilom in upijanijočim pijačam hitro odtegne njih sitne lastnosti.

Seidlitzova štupa od Molla

(Seidlitzpulver von Moll) proti boleznim v želodcu in trebuhju.

Vse to se dobi pri **F. Kolletnig-u** v Mariboru.

Beli prsni sirop

od G. A. W. Mayerja v Vratislavi.

[leta 1867 v Parizu z nagrado obdarovan.]

Najboljše domače zdravilo proti zastaranemu kašlju, dolgoletni hripavosti, zasliženju, oslovskega kašlja, katarjem in vnetjem jabelka in sapnika, proti akutnemu in kroničnemu prsnemu in plučnemu kataru, krvavemu kašljanju, bruhanju krvi in naduhi.

Spričalo:

Podpisani s tem naznanja trpečemu človečanstvu, da je Mayerjev prsni sirop v različnih boleznih na sopolih, kakor proti zastarelemu plučnemu kataru, hripavosti itd. z najboljim uspehom rabil.

V Kamenici na Českem.

Dr. Novak, mestni fizik.

Za konjske posestnike in gospodarje.

Zdravilna tekočina (Rekreatations-Fluid) za konje

od c. kr. živinozdravnika Chrausta.

Živinozdravilna štupa

za konje, govedi in ovce.

KVIZDOVA

Korneuburška živinska štupa

(Korneuburger Viehpulver)

za konje, govedi in ovce.

Jako imeniten in važen

LIEBIG-OV

mésni izleček (Fleischextrakt)

iz južne Amerike (Fray Bentos)

izdelavan po Liebigovem društvu za mésni izleček v Londonu.

Izleček je le onda pravi, ako nosi piskerc podpis profesorja J. pl. Liebiga in M. p. Pettenkoferja kot poročilo dobrega in izvirnega blaga.

Ta izleček, ki se napravlja iz najčisteje in najfršneje govedine nima v sebi niti masti niti limnine. V enem funtu ima ta izleček vse v vroči vodi raztopljive množine od 34 lb. čistega mesa ali pa od 45 lb. mesnine z mastjo, žilami in kostmi vred.

Vsaka vegetabilna hrana (grah, bob, leča, kruh, krompir, riž, kuzuza, proso,) ako se jej pridene mésnega izlečka, dobi ono tečnost in vrednost, katero ima fršno meso ali a ni malič na hrana.

Izleček (sam ali z vinom pomešan) je najizdatnejše krepčilo za bolnike, ozdravljajoče se in oslabljence.

Kot zdravilo za vojaška in marmarska bolnišča, za lazarete, sploh za vsako bolnišnico, za zakladanje s živcem v trdnjavah in ladijah, za popotnike, gostilničarje, za barivce (Garköche) in rodovine na deželi je mézni izleček nenadomestljiv izdelek; tako tudi za kolonije, kjer se fršno meso ne da ohraniti in je predrago.

Kako naj se rabi:

Četrty del čajske žličice izlečka raztopljenega v veliki skudelci vroče vode. kateri naj se kolikor potreba soli pridene, zadostuje, da se mahoma napravi krepka juha.

Barva juhe naj bo temno-žolta, ne rujava; če se vzame več izlečka, postane aromatični okus juhe za mnoge premočan in neprijeten.

Zadobi se izvrstna juha, če se s kratka juhina zelenjad (seleri, korenje, luk, čebula, krompir itd.) brez ali še bolje z nekoliko slanina ali masti skuha in se potem pridene potrebna množina izlečka in soli.

Mésni izleček ima tudi v najbolj koncentriranem stanju vse množine omák (sauce) in je torej kot podlaga za pripravljavanje vseh mésnih jedil neprecenljive vrednosti; prav malo izlečka že zadostuje, da se moč in okus jedil, zlasti navadnih domačih juh mahoma zboljša.

Wilhelmsdorferska šokolada iz sladnega izlečka.

(Malzextrakt-Chokolade.)

Na 9 izložbah nagradovana.

Po izreku c. kr. prof. Heller-ja na dunajski kliniki je ta šokolada edino prava.

Wilhelmsdorferska sladna šokolada je jako tečna, ni zaporčna, priporoča se zlasti onim, katerim so škodljivi razgrevajoči užitki, posebno pa za vse tiste, ki so na prsih bolni.

Cena: $\frac{1}{12}$, $\frac{1}{6}$ in $\frac{1}{4}$ zavitek šestero baž po 50 kr., 70 kr., 1 f. 20 kr., 1 f. 60 kr., 2 f. in 3 f. za funt.

Priznavajoče pismo: „Ker mi Vaš sladni izleček izvanredno dobro tekne, prosim Vas, pošljite mi 4 pakete šokolade iz sladnega izlečka itd. Berger, umetelni mlinar v Schwertbergu na gorenjem Avstrijskem.“

Zaloga za Maribor pri F. Kolletnigu, Tegetthoffova cesta.

Wilhelmsdorferska fabrika

za sladne (malz) produkte Avgusta Jos. Küfferle-ta & comp. (Dunaj.)

Op minjaje na izreke c. kr. prof. Oppolzer-ja in Heller-ja na dunajski kliniki, prosimo, naj so naši sladni fabrikati nikar ne zmenjujejo z Hoffovimi sleparijami.